

KOKAVSKÉ AKTUALITY

VDÁVA: Obecný úrad Liptovská Kokava
ROČNÍK: VI.

ČÍSLO: 3
OKTÓBER 2004

V tomto čísle nájdete:

- 60. výročie SNP
- Z činnosti OcÚ a z rokovania OZ
- Urbariát
- Roľnícke družstvo
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Z dejín našej obce
- Ako ich nepoznáme
- Európska únia
- Spisovatelia Liptova
- Jubilanti
- Cirkevná rubrika
- Školské okienko
- Niečo pre gazdinky
- Šport
- Oznamy

CHLIEB KAŽDODENNÝ PARTIZÁNSKY

Ján Brocko

Velebím ťa,
chlieb každodenný partizánsky,
tvrdý ako skala,
čierny ako žúžol,
v triasťkach nadšenia,
v handrách hladu, zimy, utrpenia
a predsa chutný,
posolený krvavým potom kliatej
minulosti,
voňajúci ružovým zajtrajškom.

Živil si našich partizánov
tam vo vysokých horách,
v dúpätách líšok a vlkov,
v údoliach zapadlých,
v roklinách
a dával im silu víťazných rúk
trhať a lámať
putá,
ktoré hrdúsili ich bratov.

Buď požehnaný gloriolou,
ktorá ovenčí históriu našu slávnú,
Buď požehnaný
výdychom pokolení budúcich,
Velebím ťa,
chlieb každodenný partizánsky.

Slovenské národné povstanie sa začalo

Andrej Plávka

Horúce a dusné leto bolo roku tisíc
deväťsto štyridsiateho štvrtého.
Obilie žltlo od koreňov pod
pálavou slnca, nejedny roľníckove
oči vzdali sa už nádeje po voňavej
mládzi, ktorá sa už do jesene
nemohla rozzeleniť. Ľudia
vychádzali na priedomia smutní
a i tam nižšie od hôr, kde sa už
začala žatva, nebolo počuť spevu
ani radostného ujúkania. Od
železničných tratí zaliehal hvizd
lokomotív, čo nocami ťahali za
sebou vagóny s ťažkým nákladom,
o ktorom ľudia len tušili. Na
východ, všetko na východ.
Obidvoma dolinami, považskou
i pohronskou, hukotali
dlhokánske vlaky, aby tam kdesi
ďalej ešte na východ vyložili svoj
čertovský náklad. Ľudia vedeli, že
tieto náklady majú len predlžovať
hrôzu a utrpenie, že majú
zabraňovať príchodu bojovníkov,
ktorí nesú slobodu. A ľud pod
Tatrami vstávajúce, líhajúc
preklínal domácich pánov moci,
ktorí lokajským päťolizáčstvom

nemeckým fašistickým okupantom
predlžovali hrôzu vojny a utrpenia.
Už tam v horách zvíťali s posilami
veľkej armády slobody, partizánmi,
ktorí im dodávali ešte väčšieho
sebavedomia, bojového nadšenia
a vzdory sebaobetovania za veľkú
vec víťazstva pravdy. Po
slovenských horách rozblľali sa
vatry, zapálené najlepšimi
bojovníkmi národa, a nad nimi
vysoko v povetrí zakrúžili oceloví
vtáci, aby im dávali potrebné, tak
ako navštevuje lastovička svoje
hniezdo nakrmiť hladné mláďatá.
Pracujúce ruky slovenských ľudí
začali tak chytať namiesto porisiek
lopát a motýk pažby pušiek,
rukoväte granátov a skláňať hlavy
k zamerovačom guľometov.
Mor ho!

Zahrmelo z hrdiel tisíc a tento
bojovný hlas niesol sa z doliny do
doliny, z chalupy do chalupy, hučal
horami a otriasal povetím, ktoré sa
v augustovej horúčave odrazu
pohýbalo prvými výstrelmi
povstaleckého ľudu. Slovenské
národné povstanie sa začalo.

60. výročie SNP

Členovia základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov sa 27. augusta 2004 zišli pri miestnom pamätníku, aby si pripomenuli 60. výročie SNP. K prítomným sa prihovril predseda ZO SZPB v Liptovskej Kokave Ing. Ján Nemsila. Kultúrnym programom prišli pozdraviť žiaci ZŠ s p. učiteľkou Mgr. Díkovou a p. vych. Gajdošovou. Odbojárom p. Emílii Porubánovej, Pavlovi Klaučovi, Danielovi Bartošovi, Miroslavovi Uličnému a Danielovi Glosovi udelila ÚR SZPB pamätnú medailu k 60. výročiu SNP a oslobodenia Slovenskej republiky.

Dňa 28. 8. 2004 sa členovia ZO SZPB zúčastnili osláv na Podbanskom, kde položili veniec k pamätníku padlých hrdinov SNP.

E. Slivková

• Pri kladení vencov k pamätníku padlých: zľava Ján Bartoš – zástupca starostu, Emília Porubánová, Emília Fronková

Urbariát Liptovská Kokava

V júli a auguste sme sa venovali v pestovnej činnosti hlavne ochrane sadeníc - vyžíňaniu.

Priaznivé počasie prispelo k tomu, že rúbanská boli zarastené malinčím a vrbou, ktorá presahovala i výšku ľudí. Najhoršie to bolo v Horičke a Strýčkove. Zamestnali sme cca 25 brigádnikov (dôchodcovia, nezamestnaní a školopovinná mládež). Ochránili sme plochu 28,5 ha. Na Páleniciach sme vyčistili cesty v dĺžke 3 km.

V ťažobnej činnosti sme vykonávali výchovu porastov prerezávkami a prebierkami v lesných častiach Pod Dlhá, Sekanisko, Kokavský most. V súčasnej dobe sme tieto práce prerušili z dôvodu veľkého výskytu kalamity - chrobačiarov. Najviac sa nachádzajú v lokalitách Pliešok, Pálenice a Trsteník.

Práce vykonáva pracovná skupina p. Kacvinského. Koncom septembra budeme robiť ochranu sadeníc proti ohryzu, repelentným náterom. Ďalej sa bude spracovávať kalamitné drevo a pri priaznivom počasi pokračovať vo výchove porastov.

Ján Bartek
odborný lesný hospodár

Z činnosti obecného úradu a z rokovania obecného zastupiteľstva

Júli

Na júlovom zasadnutí OZ sa zúčastnil Ing. arch. Paško, ktorý podal výklad k dokončenému územnému plánu zóny rekreačného strediska vo Vyšných brehoch.

Ministerstvo Životného prostredia SR schválilo dotáciu na rok 2004 na akciu: Kanalizácia a ČOV – splašková kanalizácia 3. a 4. etapa vo výške 2.000.000.-Sk. Od správy a údržby ciest Lipt. Mikuláš sme dostali upozornenie, že naša obec je zaradená do plánu opráv a položenia živničného krytu vozovky v roku 2005. Z tohto dôvodu je potrebné dokončiť kanalizáciu na štátnej komunikácii. Obecné zastupiteľstvo preto odsúhlasilo výstavbu kanalizačného zberača na ulici Nová + Alejová a ulici Hozelec.

August

Tento mesiac sa konalo posledné zasadnutie komisie ROEP, kde boli prerokované a schválené návrhy na vydržanie doteraz nevysporiadaných miestnych komunikácií, Ul. Družstevná, Záhradná a Záhumnie.

Podľa Zákona č. 369/2004, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, vznikla našej obci povinnosť vyhlásiť voľby hlavného kontrolóra podľa § 18 uvedeného zákona. Kritériá pre kandidátov volieb budú zverejnené na úradnej tabuli pred obecným úradom od 11.10. 2004.

Uchádzači o zamestnanie pokračovali v letných mesiacoch vo verejnoprospešných prácach pre našu obec, roľnícke družstvo a urbariát.

• Úprava terénu po výkopových prácach kanalizácie na Alejovej ulici, zľava: Zdeno Tarageľ, Martin Bartek, Milan Žiška, Branislav Fronko

September

Dňa 9. 9. 2004 sa v sále KD konalo verejné prerokovanie územného plánu zóny obce Lipt. Kokava s orgánmi štátnej správy, fyzickými a právnickými osobami.

Obstarávateľ ÚPN-Z Ing. arch. Nosková oboznámila prítomných, že obec Liptovská Kokava v súlade so zákonom č. 369/90 Zb. § - u 4 ods. ch/ v znení neskorších zmien a doplnkov v súlade s úplným znením zákona č. 237/2000 § 21, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov predložila Územný plán zóny obce Liptovská Kokava za účelom zverejnenia a verejného pripomienkovania. Spracovateľom ÚPN-Z obce Liptovská Kokava je Ing. arch. Vladimír Paško a Ing. arch. Peter Abonyi na základe požiadavky obce Lipt. Kokava. Spracovanie ÚPN-Z L. Kokava, jeho prerokovanie a následné schválenie v obecnom zastupiteľstve je nevyhnutným podkladom na zahájenie stavebného konania pre plánované aktivity.

V zákonnej lehote do 23. 9. 2004 sa k predloženému ÚPN-Z kladne vyjadrilo 12 zástupcov orgánov štátnej správy, jedno negatívne stanovisko je od fyzických osôb.

Od 13. septembra prebieha v obci výstavba kanalizačného zberača tak, ako bolo odsúhlasené na júlovom OZ. Na základe smernice Ministerstva životného prostredia o povinnom spolufinancovaní dotácie vo výške 5 % (100.000,- Sk), obecné zastupiteľstvo rozhodlo, že za túto sumu bude vybudovaný krátky úsek na Starej ulici.

Dňa 21. 9. 2004 bolo uskutočnené pracovné rokovanie vo veci realizácie kanalizačných prípojok k rodinným domom v časti Alejová ulica, Nová ulica, Hozelec a Stará ulica. Na stretnutí s občanmi uvedených v časti obce bol dohodnutý postup pri ich financovaní.

Ing. Július Porubán
starosta obce

• Realizácia kanalizácie na Hozelci pod dohľadom majstra Karola Púčka z firmy SIPS s.r.o. Liptovský Hrádok

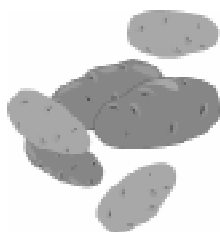
Rol'nicke družstvo

Nové trendy v pestovaní zemiakov - vyhodnotenie

Vminulom čísle sme popisovali prípravu pôdy a výsadbu zemiakov s využitím nových technických prostriedkov. Teraz sa budeme venovať vyhodnoteniu úrody ako aj kvalitatívnych parametrov zemiakovkej sadby. Aj keď výsadba zemiakov z dôvodu neskoršieho nástupu jarných prác meškala, výsledky príkopových skúšok nás presvedčili o tom, že metódou separovanej výsadby sa tento časový posun v úrode neprejavil nepriaznivo. Zemiaky, napriek neskorej výsadbe (koniec výsadby až 1. 6. 2004) dokázali nasadiť vysoký počet hl'úz.

Z toho vyplýva, že aj celková úroda prekročila naše očakávania. Celková úroda sa pohybovala od 220 q do 420 q z 1 ha. Najlepší výsledok bol dosiahnutý u odrody MARABEL- 420 q a najnižšia úroda bola u odrody ADORA C2-220 q. Toto však bolo spôsobené aj tým, že táto odroda bola vysadená klasickou metódou do výrazne horších podmienok. Celú plochu zemiakov sme pozberali zemiakovým kombajnom DOMINATOR od firmy NETAGKO z Holandska. Celú plochu 42,5 ha pozberali iba 4 ženy, čo je v porovnaní s klasickou metódou ručného zberu neporovnateľne lacnejšie a aj menej organizačne náročnejšie. Ďalšou prednosťou tejto technológie je zníženie strát na minimum ako aj poškodenie hl'úz, čo vplýva na kvalitu vyrobeného sadiva i na jeho skladovateľnosť. Z hľadiska ekonomiky je ešte predčasné hovoriť o príjmoch, avšak už teraz môžeme konštatovať, že celá táto technológia je prínosom pre zemiakárstvo. Konkrétnejšie číselné vyhodnotenie prinesie až uzávierka hospodárskeho roka. Využívanie nových technológií je krokom vpred i podmienkou k napredovaniu a prežitiu v súčasných ekonomických pomeroch.

Ing. Vladimír Kačur,
agronóm RD

Dobrovoľný hasičský zbor

Okresná hasičská liga, ktorá začala prvým kolom dňa 7. 5. 2004 v Liptovskom Mikuláši, pokračovala po mesačnej prestávke druhým kolom III. ročníka „Okresnej hasičskej ligy“ konaného pri príležitosti 735. výročia založenia obce v Trstenom, dňa 10. 7. 2004. V disciplíne požiarneho útoku kategórie dobrovoľných hasičských jednotiek – muži, sa DHZ z Lipt. Kokavy umiestnil na 2. mieste. Ešte pred touto súťažou dňa 3. 7. 2004 nás pozval DHZ z Lipt. Ondreja na súťaž v požiarnej útoke o putovný pohár starostu obce. DHZ Lipt. Kokava v kategórii mužov sa umiestnil na 3. mieste.

10. 8. 2004 pokračovala okresná hasičská liga tretím kolom v obci Lipt. Ondrašová, kde muži obsadili 4. miesto.

4. kolo OHL sa uskutočnilo dňa 14. 8. 2004 v obci Lipt. Porúbka. Muži sa umiestnili na 5. mieste a ženy dosiahli 2. miesto.

Stalo sa tradíciou, že začiatkom septembra sa stretávajú v centre mesta Lipt. Mikuláš hasičské jednotky z celého Slovenska a Českej republiky, aby medzi sebou súťažili v disciplíne požiarneho útoku. Neoddeliteľnou súčasťou tejto akcie sú ukážky činnosti záchranných a bezpečnostných zložiek (hasiči, polícia, armáda, SBS, zdravotníci, horská služba). Prezentovali sa tu firmy zabezpečujúce predaj a servis technických a vecných prostriedkov požiarnej ochrany. Zaujala nás výstava historickej hasičskej techniky a súťaže v jedení bryndzových halušiek, pití piva, hode pneumatikou a bití klinec do kláta.

Náš DHZ z Lipt. Kokavy sa dňa 5. 9. 2004 zúčastnil na XI. ročníku celookresnej hasičskej nedele v Lipt. Mikuláši v kategórii muži a muži nad 35 rokov. Pri nástupe účastníkov na slávnostnom otvorení

„CHN“ boli vyhlásené výsledky 3. ročníka OHL v disciplíne požiarneho útoku. V kategórii dobrovoľných hasičských jednotiek – muži sa umiestnil DHZ z Lipt. Kokavy na celkovom 5. mieste. V kategórii dobrovoľných hasičských jednotiek – ženy sa umiestnil DHZ z Liptovskej Kokavy na celkovom 3. mieste.

Prehľad požiarovosti v Slovenskej republike za I. polrok 2004

Na území Slovenska vzniklo v porovnaní s I. polrokom 2003 o 4530 požiarov menej, ale škody spôsobené požiarom sú vyššie o 4284900 Sk. Počet usmrtených a zranených je vyšší o 2 osoby. Najvyššiu požiarovosť vykazuje poľnohospodárstvo, v ktorom bolo zaevidovaných 914 požiarov s priamymi škodami za 12 464300 Sk. Počet usmrtených v poľnohospodárstve, v porovnaní s I. polrokom 2003, sa znížil o 3 osoby a počet zranených je nižší o 8 osôb. V odvetví bytového hospodárstva vzniklo 820 požiarov, ktoré spôsobili škody vo výške 55 081300 Sk. Pri týchto požiaroch bolo 21 osôb usmrtených. V odvetví cestnej dopravy bolo zaznamenaných 388 požiarov, pri ktorých vznikli škody vo výške 60 034700 Sk. Pri týchto požiaroch bola 1 osoba usmrtená a 10 zranených. Z hľadiska sledovaných príčin najviac požiarov vzniklo pri vypaľovaní tráv a suchých porastov. Z dôvodu tejto príčiny bolo zaevidovaných 1201 požiarov. Fajčiari spôsobili 476 požiarov a neopatrná manipulácia s otvoreným ohňom bola príčinou 412 požiarov. So škodou za viac ako 1 mil. Sk bolo 51 požiarov, pri ktorých sa zničili hodnoty spolu za 202 747900 Sk.

Jaroslav Majer
veliteľ DHZ

- *Príprava hasičského družstva na požiarneho útoku na CHN v Lipt. Mikuláši, zľava: Dušan Grundvaldský, Ondrej Taragel', Jaroslav Majer ml., Jaroslav Fronko, Ivan Oravec, Miroslav Šopor, Vladimír Bartek, Ján Glos*

Z najstarších dejín obce Liptovská Kokava

Podľa kanonickej vizitácie zo začiatku 19. storočia bola v L. Kokave v roku 1802 založená rímsko - katolícka škola. Zakladateľom, patrónom a udržiavateľom školy bol štátny erár zastúpený Likavsko - hrádckým panstvom. Na náklady panstva bola v roku 1802 postavená aj drevená budova školy pozostávajúca z učebne a bytu pre učiteľa. Rímsko - katolícka škola v Liptovskej Kokave bola jednotriedna a v 19. storočí slúžila pre deti z Liptovskej Kokavy a Pribyliny. Nedostatok žiakov jej existenciu neustále ohrozoval. V roku 1888 navštevovalo tunajšiu rímsko - katolícku školu len 5 žiakov z Liptovskej Kokavy a 5 žiakov z Pribyliny. V nasledujúcom roku sa už ich počet zvýšil na 15 žiakov. Učiteľské miesto bolo málo platené. Možno aj z tohto dôvodu sa tu učitelia neustále menili.

Po odchode evanjelického učiteľa Jána Salmovského z Liptovskej Kokavy v roku 1803, prišiel nový učiteľ Juraj Ondrulaj a od roku 1823 Michal Bauer. Michal Bauer v roku 1838 odišiel učiť do Ozdina v Malohontskom senioráte. Kým v období pôsobenia Juraja Ondrulaja navštevovalo evanjelickú školu v Kokave 87 žiakov a žilo len 1006 evanjelikov, v závere pôsobenia Michala Bauera mala Liptovská Kokava 1055 evanjelikov a 106 detí navštevovalo evanjelickú školu. Ešte v roku 1938 povolali učiteľa Ondreja Jamnického pôvodom z Hýb. Po jeho sedemročnom účinkovaní odišiel 29. októbra 1844 do Paludze. Vystriedal ho Ján Ruman, rodák z Nemeckej (dnes Partizánskej Lupče). Obyvatelia Liptovskej Kokavy boli veľmi spokojní s výsledkami jeho pôsobenia v škole aj v obci a tak mu v roku 1859, po 15-tich rokoch pôsobenia, zvýšili ročné príjmy z 50 zlatých šajnových na 52 zlatých v striebre a 50 grajciarov. Zvýšili mu aj ostatné pôžičky prináležajúce tunajšiemu učiteľovi.

V roku 1889 zomrel učiteľ a správca kokavskej školy Ján Rumann. Jeho nástupcom sa stal jeho syn Aurel Rumann, ktorý po otcovi prevzal nielen vedenie školy, ale aj všetky úradné záležitosti obce ako notár a úradné záležitosti cirkvi. Tento neobyčajný muž bol aj vedúcim tunajšej pošty a urbárskym predsedom. V období jeho úradovania kokavskí urbárnici nadobudli Jamnickú dolinu (v rokoch 1888-1889 za 20 tisíc zlatých od Antona Vitáliša) a Dúbravy s Kotlovou (v rokoch 1890-1891 od Smrečanyovcov zo Smrečian). Kokavský urbár ani obyvatelia dovtedy nevlastnili pasienky a museli si ich prenajímať od zemepána Antona Vitáliša z Podturne, od Szentivá-

nyovcov z Liptovského Jána, prípadne od kráľovského erára v dolinách Kôprovej, Tichej a Hlinnej. Výhodnou bola aj kúpa Páleníc v pribylinskom chotári od Petra Miku za 700 tisíc korún. V rokoch 1898 - 1907 prebiehala oprava a prestavba budovy ev. a v. ľudovej školy v Liptovskej Kokave. V roku 1906 bola opravená aj tunajšia budova rímsko katolíckej ľudovej školy. Pre malý počet žiakov (napr. v roku 1908 len 21 žiakov) bola v roku 1916 rímsko - katolícka ľudová škola v obci zrušená. Evanjelická škola sa naopak rozrastala, pretože sa v roku 1909 "Kokavčania" rozhodli, že postavajú druhú budovu školy. V roku 1911 bola nová budova dokončená a začalo sa v nej vyučovať. Pozostávala z jednej veľkej učebne, trojizbového bytu pre učiteľa a zadných stavov.

Pokračovanie nabudúce.

Správcovia (riaditelia) školy:

1787- 1803	Ján Salmovský
1803- 1822	Juraj Ondrulaj
1823- 1838	Michal Bauer
1838- 1844	Ondrej Jamnický
1844- 1889	Jána Ruman
1889- 1920	Aurel Ruman
1920- 1938	Ján Piar
1939- 1952	Michal Kušnier
1952- 1967	Alexander Poliačik
1967- 1971	Marian Fúzia
1971- 1979	Pavel Štulajter
1979- 1991	Vendelín Danihel
1991- 1996	Peter Fögel
1996- 2000	Viola Bartošová
2000- 2002	Mária Díková
2002-	Viera Fronková

Učitelia školy:

1873-1889	Aurel Ruman
1888	Jozef Stuckner
1889-1898	Dezider Illavský
1901-1906	Anna Okoličányiová
1906-1908	Ján Obetko
1908-1909	Vojtech Spitzkopf
1909-1920	Ján Piar
1921-1924	Kornel Ruman
1924-1928	Ján Trančík
1928-1939	Michal Kušnier
1931-1932	Darina Abrhámová
1932-1933	Adam Poliak
1932-1933	Mária Ontková
1934-1934	Marta Zorkóczyová
1933-1934	Ondrej Klokoč
1934-1935	Elena Etela Jurčová
1934-1935	Pavel Šoltés
1934-1935	Anna Adamčíková
1935-1936	Alžbeta Zamboyová

1935-1936	Elene Etela Benčíková
1935-1947	Martin Nahálka
1936-1937	Elena Trecková
1937-1940	Martin Jančuška
1937-1945	Žofia Ovčiarková
1939-1939	Ondrej Pagáč
1940-1942	Emília Borsníková
1942-1943	Livia Horanská
1943-1945	Anna Antoškova
1943-1945	Irena Vodová
1945-1946	Ružena Huszágová
1945-1948	Ján Klasovitý
1945-1947	Darina Klasovitá
1946-1953	Ľudmila Gavalcová
1946-1947	Margita Molnárová
1947-1948	Anna Krušpíerová
1947-1948	Anna Klemensová
1948-1948	Dobrota Zelinková
1948-1952	Irena Kušnierová
1948-1949	Miroslava Božon
1948-1948	Oľga Kabzanová
1949-1950	Rudolf Chlebo
1950-1950	Matilda Chovanová
1950-1953	Zuzana Petreje
1952-1953	Zuzana Mláková
1952-1954	Mária Klaučová
1952-1954	Kornel Jurčo
1952-1954	Ladislav Mláka
1953-1955	Kamila Cingelová
1953-1953	Emília Suchovská
1953-1955	Valéria Vílkovská
1953-1956	Ľudmila Záborská
1953-1953	Mária Krivošová
1953-1957	Mária Pozorová
1954-1978	Miloš Horvát
1955-1956	František Musko
1955-1957	Ľudmila Gavalcová
1955-1956	Júlia Lehotská

Kolektív ZŠ v školskom roku 1973/1974

vzadu zľava: Margita Štulajterová, Oľga Maľatová, Tatiana Chrabačková, Mária Šuňavcová, Emília Petriková, Blažena Gajdošová

v strede zľava: Ján Piovar, Peter Fögel, Pavol Štulajter, Miloš Horvát, Ľudmila Horvátová

zľava sedia: Božena Maľatová, Viera Piovarová, Marta Fögllová, Štefánia Fronková, Emília Porubánová

1956-1957	Mária Poliačiková	1962-1962	Alena Zuzaniaková	1988-2000	Terézia Dedinová
1956-1976	Ján Piovár	1962-1963	Rudolf Lehotský	1990-2000	Božena Balážová
1956-1956	Ján Surovček	1963-1971	Viera Kaincová	1991-1992	Vendelín Danihel
1956-1958	Kornel Jurčo	1963-1964	Anna Kurucová	1992-1994	Jana Jurčová
1956-1957	Magda Kreutzová	1964-1966	Anna Huňadyová	1996-2000	Mariana Majzlíková
1957-1978	Ľudmila Horvátová	1964-1966	Júlia Košíková	1996-1996	Viera Danihelová
1957-1958	Edita Záhradníková	1965-2000	Božena Maľatová	2001-2002	Ivana Kapitánová
1957-1960	Darina Demenčíková	1966-1966	Anna Hovorková	2001-2003	Marta Pelachová
1957-1958	Viera Žilová	1973-1991	Peter Fógel		
1958-1959	Emila Marušiak	1973-1997	Marta Fóglová	vychovávatel'ky ŠKD	
1958-1958	Magda Kreutzová	1969-1970	Anna Hapčová	1972-1989	O. Maľatová
1958-1958	Mária Pozorová	1970-1971	Iveta Böhmerová	1978-	A. Gajdošová
1958-1959	Mária Zubzandová	1971-1979	Margita Štulajterová	1979-1986	A. Ondrášová
1958-1959	Pavel Rajniak	1971-1975	Tatiana Chrabáčková	1986-1988	D. Meňhartová
1958-1977	Emília Porubňanová	1971-1972	Viera Podhorányiová		
1958-1959	Zuzana Kokavcová	1972-1973	Gabriela Mydlová	Učiteľia rím. kat. ľudových škôl:	
1958-1958	Zuzana Jurčová	1975-1996	Viola Bartošová	1802-1822	Jozef Banyay
1958-1958	Alžbeta Macáková	1976-1977	Eva Niňajová	1822-?	Jozef Banyay ml.
1958-1959	Ján Surovček	1976-1979	Mária Vdovcová	? -1879	Ján Kvitnovský
1959-1961	Soňa Lofajová	1976-1983	Eva Janotková	1879-?	Jozef Bobula
1959-1960	Rudolf Hradský	1977-1979	Vendelín Danihel	1888-1889	Ján Krcho
1959-1964	Anna Blaschke	1977-1992	Viera Pišiaková	1889-?	Ján Bartoš
1960-1962	Júlia Melicherová	1977-1979	Viera Piovárová	1898-?	Jozef Harman
1960-1960	Mária Benková	1979-1983	Jozef Čavojský	1905- 1907	František Jedrichovský
1958-1976	Viera Piovárová	1980-1984	Ľubomír Ondráš	1907- 1908	Ján Mihalovič
1960-1973	Miloš Švihra	1983-2000	Jana Lopčianska		
1961-1985	Štefánia Fronková	1985	Mária Díková		
1962-1963	Anna Korčeková	1986-1989	Jana Záborská		
1962-1962	Anna Bendíková	1987-1988	Elena Bobul'ová		
1962-1962	Ján Mistrík	1988	Viera Fronková		

spracovala: E. Slivková

použitá publikácia: Z dejín Liptovskej

Kokavy,

autor: Mgr. Peter Vítek

AKO ICH NEPOZNÁME

Nebojíme sa nových možností

Vážení čitatelia!

V tomto čísle Vám predstavíme Alicku Vrbičanovú, ktorá ešte nedávno aktívne pracovala v našom cirkevnom zbore. Venovala sa práci, ktorá ju naplňovala a duševne obohacovala. Presťahovala sa do Liptovského Mikuláša, ale do rodnej obce sa vracia vždy s radosťou.

1. Alicka, zmenila si nielen trvalé bydlisko, ale aj prácu. Môžeš nám ju priblížiť?

- pracovala som v MAYTEX-e Lipt. Mikuláš ako chemická laborantka. Teraz pracujem v ev. farskom úrade Lipt. Mikuláš. A čo je náplňou mojej práce? Pracujem ako administratívna pracovníčka a popri tom robím všetko čo treba, či už poupratovať alebo pomáhať pri príprave rôznych podujatí,... Stretávam veľa ľudí, spoznávam ich- veľa sa učím o tom, že dobré (otvorené a čisté) vzťahy medzi ľuďmi sú veľmi dôležité.

2. Popri bývalom zamestnaní si aj študovala. Využívaš svoje skúsenosti aj v cirkevnom zbore v Lipt. Mikuláši?

- dva roky som chodila do biblickej školy v Martine. To, čo som sa naučila, využívam v práci s deťmi na nedeľnej besiedke, ale

i v skupinke žien, ktorá sa pravidelne stretáva, na ktorú chodím veľmi rada. Vedie ju jedna sestra zo zboru. Biblickú školu by som odporúčala každému, pretože tam má človek možnosť získať širší prehľad o Božom Slove, ale i počuť rôzne názory, z ktorých sa človek veľa naučí.

3. Aké spomienky máš na prácu v našom cirkevnom zbore?

- aké spomienky mám na náš zbor? Stručne sa na to odpovedá dosť ťažko. Pán Boh vypočul modlitby mojich starých rodičov a rodičov. Ich si použil na moje prvé stretnutia s Ním, aj keď som si to možno neuvedomovala. Ďalším človekom, ktorý ma viedol k živej viere v Pána Boha bol pán farár Mgr. Ján Čatloš so svojou rodinou. A preto som im za mnohé veľmi vďačná. Myslím si, že z ich strany to bol pre mňa prejav dôvery, keď som mohla učiť deti na nedeľnej besiedke. Besiedku som učila asi 16 rokov. Pomáhala som aj na mládeži, trochu na doraste a určitý čas som spievala v spevokole. Je veľa ľudí: mladých či starších, ktorých si veľa vážim, s ktorými sa rada stretnem. Teší ma aj ich záujem, keď sa pýtajú na to, ako sa mám a viem, že je to úprimne a nielen formálne.

4. Čo si myslíš, v čom spočíva nezáujem „kokavskej mládeže“ o prácu v cirk. zbore?

- táto otázka je ešte ťažšia. Každý má asi svoj vlastný dôvod, a preto by sme sa na to mali spýtať ich. Nielen mladým ľuďom je v dnešnej dobe ponúkaných veľmi veľa možností: čo robiť, čomu alebo komu veriť, aký cieľ- zmysel života si zvoliť. V Biblii jeden múdry muž povedal: „Všetko je mi dovolené, ale nie všetko prospešné: Všetko je mi dovolené, ale nie všetko buduje“ 1. Kor.10,23. Mladých ľudí však najviac ovplyvní dobrý alebo zlý príklad okolia. Nad tým by sme sa mali zamyslieť všetci, ale odpoveď by nemala poukazovať na tých druhých. Ani pred Pánom Bohom nebudeme môcť zvaliť vinu na toho druhého, ale zodpovedať sa budeme každý sám za seba.

5. Pomáhaš organizovať rôzne kultúrne podujatia organizované Vaším zborom. Môžeš nám niejaké priblížiť?

- pre mňa osobne mali najväčší význam asi 3 také podujatia.

a) Prvé bolo stretnutie rodín, kde mojou úlohou bolo postarať sa o deti, aby rodičia mali možnosť nerušene prijať z ponúkanej

- možnosti tohto stretnutia. Bolo to krásne a bohaté stretnutie ľudí, ktorí majú za sebou 1, 2, 3,... a viac rokov manželstva a ktorí hľadajú odpovede na to, ako by mala ich rodina žiť, aby to bolo v súlade s Božou vôľou. Cieľom bolo nájsť odpovede na rôzne otázky, ale i na boľavé miesta nejaký liek. Prednášali manželia z Košíc. Ich rady boli veľmi vzácne a rozhovor s nimi by som odporúčala každému.
- b) Druhé bolo stretnutie spojené prednáškou o Izraeli, i tu bolo povedané veľa múdrych slov.
- c) Najviac sa mi páčil koncert Dánskeho spirituálneho zboru. Možno preto, že kresťanská hudba mi bola vždy blízka. Spevokol spieval spirituálne a gospelové piesne. Slovo „gospel“ pochádza z angličtiny a znamená Evanjelium. Týmto piesňami sa mladí ľudia snažili podať zvest' o tom, čo Pán Ježiš pre nás urobil

a čo to má pre nás znamenať. Spirituálna hudba je možno známa viacerým. Väčšinou je v spojení s černošskými piesňami s duchovným zameraním.

6. Aj keď už máš svoj vlastný domov, vždy sa rada vraciaš do svojej rodnej obce. Aký máš k nej vzťah?

- Ja mám vlastne teraz dva domovy: jeden v Lipt. Mikuláši a druhý v Lipt. Kokave. Domov je tam, kde sú ľudia, ktorí sú nám blízki, na ktorých nám záleží. Možno je to už veľmi osúchaná fráza, ale je pravdivá. Pre mňa sú to hlavne rodičia a brat, ktorý má tiež svoju rodinku. Nie sme dokonalá rodina, máme veľa chýb, ale som za všetkých veľmi vďačná, pretože bez nich by bolo v mojom živote veľa prázdneho miesta. Domov- to sú však aj ďalší ľudia, medzi ktorých určite patrí moja krstná mama, sesternice a rodina, ale i ďalší, ktorí tvoria našu rodinu. Potom sú to spolu-

žiaci, kamaráti,...Možno až teraz, keď som odišla z Kokavy, som spoznala, ktoré vzťahy boli ozajstné a ktoré sa možno iba hrali. Musím sa priznať, že si viac ako predtým uvedomujem v akom krásnom prostredí sa Lipt. Kokava nachádza. Už roky je pre mňa najkrajší pohľad, keď cestujem autobusom do Lipt. Kokavy. Krásna panoráma Tatier a hlavne Kriváň vzbudzuje vo mne pocit hrdosti a lásky k našej vlasti. Priznám sa, že po horách som veľa nechodila, ale pohľad na ne ma fascinuje.

Verím, že to, čo je pre mňa blízke a krásne, takým aj naďalej zostane.

Alicka, ďakujem a želám Ti veľa pracovných a osobných úspechov.

Mária Díková

Európska únia - naša brána do 3. tisícročia

Aké príčiny viedli k vzniku Európskej únie?

Základnou príčinou vzniku EÚ bolo výrazné politické a ekonomické oslabenie európskych štátov, ku ktorému došlo v priebehu druhej svetovej vojny v súvislosti s jej ničivými dôsledkami. Spoločný postup európskych štátov si vynútila aj nová situácia, ktorá zmenila svetový pomer politických, ekonomických i vojenských síl v ich neprospech. Anglický lord Gladwyn dokumentuje vtedajšiu situáciu takto:

„Až do druhej svetovej vojny mala Európa, t. j. staré národné štáty západnej Európy, a najmä Veľká Británia, Nemecko a Francúzsko, dominujúce postavenie vo svetovej politike. Ich spory boli svetovými spormi. Ich politika, či už správna, alebo chybná, mala vplyv na ostatné národy od Číny po Peru. Bola centrom pozornosti. Spojené štáty postupne ohrozovali túto pozíciu, no udržiavali si ešte mnoho zo svojho tradičného izolacionizmu. Rusko bolo ďaleko..., rozloha britského Commonwealthu a Spoločenstva bola obrovská. Francúzske spoločenstvo bolo samo osebe veľkou silou. Londýn bol svetovým finančným centrom. Aj Spoločnosť národov sídlila v Ženeve. Po vojne všetky tieto skutočnosti zanikli, alebo sa zdalo, že zanikajú. Najvzdialenejšia nádej na obnovenie niektorých z nich sa videla len v európskej jednote: „Povedané slovami nemeckého historika Ludwiga Detriha,“ roku 1945 sa tradičný európsky systém stal bezvýznamným a nahradil sa novým svetovým systémom, v ktorom sa kľúčovými prvkami stala moc Ruska a Spojených štátov... Udalosti v Európe prestali byť centrom svetových udalostí, naopak, svetové udalosti začali určovať udalosti európske.“ A východisko z tohto nepriaznivého stavu vecí? „Európa musí znovu získať svoju suverenitu, svoju nezávislosť, svoju slobodu, svoju tradičnú pozíciu, vo svete. Úsilie európskych štátov o emancipáciu v sveto-

vom hospodárstve sa začalo rozvíjať v podmienkach nastupujúcej „studenej vojny“. To nevyhnutne poznačilo jeho charakter. Podporili ho USA, ktoré na seba prevzali zodpovednosť za bezpečnosť západného sveta, aj keď si uvedomovali, že budúci úspech európskych štátov pre ne znamená vznik významnej konkurenčnej sily. Európskym štátom v roku 1947 ponúkli pomoc v rámci Marshallovho plánu... Bola podmienená rozvojom vzájomnej spolupráce medzi krajinami, ktoré ho prijali. Zabezpečovala ju Organizácia pre európsku hospodársku spoluprácu (OEEC), ktorá sa neskôr premenila na dnešnú Organizáciu pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Žiaľ, štáty strednej a východnej Európy stáli bokom tohto vývoja. Svet sa v tom čase rozdelil na dva protikladné spoločenské systémy. Odmietli Marshallov plán, od západnej časti európskeho kontinentu sa začali izolovať ekonomicky, politicky aj vojensky. Protiváhou Európskej rady, NATO a integračných zoskupení sa stalo Informbyro, Varšavská zmluva a Rada vzájomnej hospodárskej pomoci (RVHP). Vzájomné vzťahy sa začali vyostrovať. Nastal dlhoročný boj „kto z koho“. V ekonomickej oblasti sa začalo hovoriť o „**ekonomickom súťažení medzi svetom socializmu a svetom kapitalizmu**“, v ktorom mal socializmus dokázať svoje „**historické prednosti**“.

Členstvo SR v EÚ nevyhnutne vedie k vyrovnaniu podmienok, za ktorých ľudia vstupujú do pracovného procesu. Zďaleka nejde len o mzdy či platy. Ide o celý komplex otázok týkajúcich sa pracovných podmienok, sociálneho zabezpečenia, odborových práv atď. Ide o to, že aj v SR sa do dôsledkov musia realizovať princípy zakotvené v roku 1989 v Charte základných sociálnych práv pracujúcich (Sociálnej charte). Sú to tieto princípy:

1. Právo pracovať v krajine EÚ podľa vlastnej voľby. Zahŕňa právo na usídlenie, problém tzv. frontárov, resp. pendlerov (pracujúcich bývajúcich v pohraničných

oblastiach v jednom členskom štáte a pravidelne dochádzajúcich za prácou do susedného členského štátu), sociálne dávky a sociálnu ochranu.

2. Právo na spravodlivú mzdu. Odvodzuje sa od práva zvoliť si zamestnanie a práva byť zamestnaný.
3. Právo na zlepšovanie životných a pracovných podmienok. Týka sa najmä plánovania a zmeny dĺžky pracovného času, resp. určenia maximálneho počtu pracovných hodín v týždni, ďalej iných foriem pracovného pomeru, než ako je bežné (napr. práca na neúplný pracovný čas, dočasný pracovný pomer, nočná práca, meniace sa pracovné zariadenie) a regulácia v prípadoch masových výluk a bankrotov.
4. Právo na sociálnu ochranu v rámci existujúcich národných systémov. Vzťahuje sa na všetkých pracujúcich bez ohľadu na postavenie a veľkosť firmy, v ktorej pracujú. V tejto súvislosti sa uvažuje o zabezpečení minimálnych príjmov pre tých, ktorí sú vylúčení z pracovného pomeru.
5. Právo na slobodu združovania a kolektívne vyjednávanie. Ide o združovanie sa vo zvolených profesiových organizáciách alebo odboroch. V danej súvislosti sa hovorí o právach odborov, o práve na štrajk a o podpore sociálneho dialógu na všetkých úrovniach.
6. Právo na odborný výcvik t. j. na zvyšovanie odbornej kvalifikácie, a to počas celej doby trvania zamestnania.
7. Právo mužov a žien na rovnaké zaobchádzanie. Týka sa výšky mzdy, vstupu do zamestnania, sociálnej ochrany, výchovy, zvyšovania kvalifikácie a postupu v zamestnaní.
8. Právo robotníkov na informácie, konzultácie a spoluúčasť na riadení. Je osobitne dôležité v podnikoch a korporáciách, ktoré vyvíjajú činnosť vo viac ako jednej krajine EÚ, najmä v prípadoch, ktoré ovplyvňujú profesionálnu budúcnosť pracovníkov.
9. Právo na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci. V tejto súvislosti sa kladie dôraz na ďalšiu harmonizáciu podmienok existujúcich v tejto oblasti v jednotlivých členských štátoch.

10. Ochrana detí a mládeže. Určuje sa minimálny vek 16 rokov pri nástupe do práce, zdôrazňuje sa primeraná mzda a odborná výchova mládeže staršej ako 16 rokov.
11. Garancie minimálnej životnej úrovne pre starých ľudí. Za minimálne opatrenia sa považuje to, aby každý občan EÚ pri odchode do penzie - riadnom i predčasnom - poberal dôchodok zabezpečujúci mu primeranú životnú úroveň, pričom tento dôchodok (ako aj príslušnú sociálnu ochranu) by mali dostať aj tí, ktorí nemajú nárok na penziu, resp. na iné prostriedky.
12. Zlepšenie sociálnej a profesionej integrácie pre znevýhodnených (hendikepovaných) ľudí. Ide o zvýšenie starostlivosti o osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou, o čo najväčšie zapojenie týchto osôb do aktívneho života prijatím špecifických opatrení zameraných na výchovu k povolaniu, na ich umiestnenie, preškolenie, mobilitu, dopravu a bývanie

Zhrňte si, čo prináša spoločný (jednotný) trh občanom EÚ.

1. Odstránenie colnej kontroly na hraniciach, už nijaké dlhé čakanie.
 2. Bezpečnosť pre všetkých občanov EÚ umožnená úzkou spoluprácou vlád a orgánov správy členských štátov.
 3. Zamedzenie dvojitému zdaneniu nákupov tovarov určených na osobnú spotrebu, pokiaľ sa tieto tovary dovážajú z iného členského štátu.
 4. Právo občanov EÚ usadiť sa na ľubovoľne dlhú dobu v inom členskom štáte, než je jeho vlastný.
 5. Uznávanie dokladov o kvalifikácii všetkými členskými štátmi.
 6. Väčšia ponuka lacnejšieho tovaru bola pre spotrebiteľa umožnená zvýšenou konkurenciou.
- Pokračovanie v ďalšom čísle Kokavských aktualít.

Spracovala E. Slivková

Použitá publikácia:

Európska únia - brána do 3. tisícročia,

Autor: Drahoš Šibl

- Mláďa orla kriklavého bolo neplánovaným noclažníkom v našom kultúrnom dome. Zraneného orla priniesli na obecný úrad cyklisti z Dovalova (Branislav Javor a Miško Slabej), ktorí ho našli v lokalite Jakušová za roľníckym družstvom.

Spisovatelia Liptova

(V tejto rubrike Vám postupne predstavíme spisovateľov Liptova)

Martin Rázus (1888-1937)

Významným predstaviteľom tzv. prechodnej generácie medzivojnového obdobia bol Martin Rázus.

Narodil sa vo Vrbici v Liptovskom Mikuláši. Pochádzal z chudobnej rodiny garbiara – roľníka. Po gymnáziálnych štúdiách v Banskej Bystrici a Kežmarku absolvoval teologickú fakultu v Bratislave. Po ročnom pobyte v škótskom Edinburgu sa utvrdil v národnoobrannej orientácii, ktorú postupne prehľboval jednak v literárnej tvorbe, jednak v politickej činnosti. Bol predsedom Slovenskej národnej strany a poslancom v parlamente ČSR. Ako evanjelický kňaz postupne pôsobil v Modre, Pribylíne, Moravskom Lieskovom a posledné roky svojho krátkeho života dožil v Brezne.

Rázus bol všestranne zameraný autor, písal poéziu, eseje, ba aj divadelnú hru, no v jeho tvorbe dominuje poézia. Jeho básnická prvotina *Z tichých a búrných chvíľ* (1917) obsahuje rôznorodé básne vyznievajúce osobne (spomienky na detstvo, pobyt v cudzine, prírodná lyrika). V prvotine i dvoch ďalších zbierkach – *To je vojna* (1919) a *Hoj, zem drahá* (1919) – venuje pozornosť hrôzam svetovej vojny. Využíva aj baladické útvary, v ktorých stváňa trpké osudy slovenských rodín v krutej vojne. Najpôsobivejšie vyznievajú epicky ladené básne – *Posledný pozdrav*, *Matka*, *Uprchlíci*. V zbierke *Hoj, zem drahá* sú popri lyrických aj básne súvisiace s postavením Slovenska v Rakúsko-Uhorsku a verše plné nádejí v nové časy po vzniku Československa. Už tu Rázus formoval svojho lyrického hrdinu do roly „spevca úbohých, barda ukrivdených“, ktorú podstatne neopustil až do svojej predčasnej smrti. Sklamanie nad nespravodlivým

vývinom Slovenska v ČSR vyjadril v zbierke *Kameň na medzi* (1925). Zbierku *Kresby a hovory* (1926) zostavil zo 150 sonetov, v ktorých vyjadril svoje filozofické a etické zástoje. V *Šípoch duše* (1929) sa objavuje aj sebahodnotiaci tón. V zbierke *Cestou* (1935) vyjadruje tragickú nepochopiteľnosť vlastných umeleckých a politických úsilí vydobýť pre milovaný národ právo na rovnocenné postavenie v Československu. Sociálne javy, napr. bieda, vystaňovalstvo ho priviedli k sformulovaniu krutej autocharakteristiky: „*Som zlý, keď bránim svoju krv i kosť, / zlý kňaz a tajov Božských znateľ, / zlý politik, zlý spisovateľ, / zbytočný človek, pozdný hosť.*“ Básnická skladba *Stretnutie* (1937) vyšla až po autorovej smrti. Vrátil sa v nej k rodinnej tematike. Významné miesto v Rázusovej tvorbe má aj dramatická báseň *Ahasver* (1936). V nej sa v rozličných situáciach stretáva Básnik so Ženou.

Obsiahlu časť Rázusovho diela tvoria prózy. Štvorzväzkový román *Svety* (1929) je pohľadom na slovenskú skutočnosť po roku 1918. V románe *Júlia* (1930) Rázus siahol za historickou témou. Reálny historický spor breznianskych mešťanov s majiteľom Ľupčianskeho zámku zo 17. storočia. Kritické a moralizátorské črty má román *Krémársky kráľ* (1935). Dej sa odohráva pred rokom 1918 v Brezne a okolí i v Budapešti. Rázus v ňom odsudzuje kliatbu alkoholizmu, ktorou bol ťažko poznačený slovenský ľud. Spomienková diológia *Maroško a Maroško študuje* (1933) je vzácnym príkladom autorovej schopnosti pretaviť vlastné zážitky a spomienky z ťažkého detstva. Dvojnovela *Bombura* (1937) okrem prózy o breznianskom hrdinovi Bomburovi obsahuje aj baladickú novelu o zbojníkoch Surovovcoch – patrí k tomu najlepšiemu, čo napísal. Rázus je aj autorom divadelnej hry *Hana* (1920), zbierky esejí *Argumenty* (1932) a náboženských textov *Z nášho chrámu* (1929) a *Pred tvárou Božou* (1935).

Eva Slivková

Niečo pre gazdinky:

Bravčové karé v syrovej omáčke

Suroviny (na 4 porcie): 80 dkg vykosteného bravčového karé, cesnak, olej, soľ, korenie, 1 ks syr Karička, 8 plátkov šunky, šampiňóny malé 2 ks, smotana na varenie, maslo, cibula

Pracovný postup: Bravčové karé si nakrájame na 8 plátkov, naklepeme, potrieme olejom, v ktorom sme rozmiešali soľ, cesnak, korenie. Plátky karé potrieme taveným syrom, na každý dáme plátok šunky, lyžičku šampiňónov

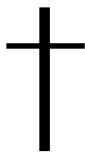
podusených na masle (1 konzerva, 1 si odložíme do omáčky), preložíme na polovice a zopneme ihlou alebo špáradlom. Mäso prudko opečieme z oboch strán na oleji, do výpeku pridáme cibufu, orestujeme, podlejeme vodou a dusíme do mäkkka. Mäkké mäso vyberieme, do výpeku pridáme zvyšný mäkký syr, smotanu a rozmixujeme. Do hotovej omáčky pridáme šampiňóny. Podávame s opekanými zemiakmi a zeleninovou oblohou.

Eva Schlégerová
vedúca ŠJ

Štatistika za obdobie júl- september 2004

Za uvedené obdobie zomreli 3 občania:

Ján Šuňavec (č. 268)
Želmíra Barteková (č. 344)
Margita Slivková (č.120)

*V smrti sme všetci rovnakí,
keď si nás sebou berie,
keď ako ľahký obláčik
odpláva utrpenie...*

Dopĺňame, že v mesiaci jún sa nám narodila ešte jedna občan-ka:

Svetlana Porubánová (č. 26)

*Vítaj nám a nech ti rastie
každým dňíčkom ľudské šťastie . . .*

JUBILANTI

V mesiacoch júl, august, september 2004 sa dožili významných životných jubileí títo občania:

- 60 rokov- Milan Šuňavec (č. 293)
- 65 rokov- Rudolf Ambróz (č. 173)
Emília Mamisová (č. 402)
Irena Vrbičanová (č. 52)
- 70 rokov- Anna Fronková (č. 183)
Emília Sermeková (č. 370)
- 75 rokov- Mária Grešová (č. 334)
- 80 rokov- Irena Bačíková (č. 365)
Martin Rúčka (č. 151)
Ján Slivka (č. 120)
Želmíra Vrbičanová (č. 297)
- 85 rokov- Emília Oravcová (č.262)
Mária Strnisková (č. 360)
Rudolf Oravec (č. 320)
- 94 rokov- Zuzana Fronková (č.305)

*Všetkým jubilantom blahoželáme a do
ďalších rokov im prajeme veľa zdravia
a spokojnosti.
Obecné zastupiteľstvo.*

Cirkevná rubrika

„ Pokoj vám!“

Týmto pozdravom sa k Vám, milí a vážení spoluobčania, chcem prihovoriť a pozdraviť všetkých ľudí dobrej vôle.

Od 15. augusta 2004 som začal pôsobiť v Liptovskej Kokave ako zborový kaplán, a tak sa táto krásna podhorská obec stala pre mňa a pre moju manželku novým domovom. Obidvaja sme „východniari“, ja som rodákom z Košíc a manželka z Čierneho nad Topľou. Prvý rok mojej kňazskej služby sme prežili v Skalici a po roku som bol vymenovaný k Vám, do Kokavy. Máme za sebou prvý mesiac, niekoľko stretnutí na službách Božích, prvé zoznámenia. Aj s vašou pomocou a ochotou sa nám ľahko a hlavne s veľmi peknými pocitmi darí etablovať v novom prostredí a spolunažívať s Vami.

Stojíme na začiatku novej cesty, tak náš Cirkevný zbor, ako aj všetci spoluobčania. Začal sa nový školský rok, pred nami sú nové, ale tiež dobre známe úlohy, práce a povinnosti. Opäť sa nám z Božej ruky ponúka dar: žiť náš život naplno. Aký to bude život, aké prežijeme dni v našich rodinách, domácnostiach, pracoviskách, aké vzťahy budú vládnuť medzi nami v tejto obci a v Cirkevnom zbore... to závisí vo veľkej miere od nás. Veď našou spoločnou túžbou a najcennejšou hodnotou pre človeka je kvalitný, plnohodnotný a aktívny život. K takému životu všetkých ľudí bez rozdielu vedie Ježiš Kristus, ktorý prišiel do sveta, medzi nás, aby sme „život mali a hojne mali“ (Ev. Jána 10,10) A preto: ak sa dokážeme v tomto materiálnom hluku a rýchlym tempe života pozastaviť a načúvať Božiemu hlasu, ak dokážeme

myslieť aj na duchovné hodnoty života, a sami seba budeme vnímať ako vzácne bytosti, ktoré okrem tela majú aj dušu, vtedy ani jeden deň svojho života nepremárnime, ale využijeme vo svoj prospech a k úžitku pre našich blízkych. Tak budú naše dni naplnené láskou, radosťou a pokojom.

Nech tieto večné hodnoty prekvitajú vo všetkých kokavských

domácnostiach a vedú nás ku peknej spoločnej práci aj pre duchovný rozvoj našej obce!

„Pán s vami!“

**Váš Mgr. Martin Vargovčák,
ev. kaplán**

Ev. a. v. cirkevný zbor v Liptovskej Kokave, takmer po 8. mesiacoch bez svojho kazateľa administrovaný sestrou farárkou Zlaticou Adameovou sa 15. augusta tešil, spolu s cirkevníkmi zo susedného pribylinského zboru, keď v chráme Božom uviedol zb. dozorca Ing. Jaroslav Gajdoš novovymenovaného kaplána Mgr. Martina Vargovčáka, doteraz pôsobiaceho v Skalici. Na slávnostných Službách Božích, ktoré odbavoval už novovymenovaný kaplán vypomohli pri liturgii a Večeri Pánovej aj farárka Z. Adameová a spolužiak z bohosloveckej fakulty Mgr. Matej Oráč. Po kázni vystúpil aj zborový spevokol.

Zbor poďakoval sestre farárke za jej službu, hoci naďalej zostáva administrátorkou zboru. Takisto poďakovanie sa dostalo aj všetkým presbyterom a cirkevníkom, ktorí sa podieľali na úprave a riadení fary po stavebných úpravách, ktoré k spokojnosti a pri dodržaní termínu aj cenovej ponuky vykonali pracovníci - firma Miloš Choma. Prajeme nášmu novému kaplánovi mnoho zdraru v jeho náročnej práci, aby sa udomácnil v zbore a aby jeho služba na Pánovej vinici bola požehnaná.

-JGD-

Školské okienko

Základná škola s Materskou školou Liptovská Kokava

Materská škola

Školský rok sa v materskej škole začal 2. 9. 2004. V prevádzke je jedna trieda s vekovým zložením 2 - 6 rokov. K tomuto termínu bolo zapísaných 18 detí, z toho 3 dvojročné, 7 detí vo veku 3 - 4 a 5 - 6 ročných detí 8. Pedagogickí pracovníci ako i pracovníci školskej jedálne pracujú v nezmenenej zostave. 31. júla 2004 odišla na starobný dôchodok upratovačka pani Belušová, túto funkciu prevzala pani Tarageľová. V pedagogickej oblasti sa zameriame v tomto školskom roku na posilnenie sociálnej a jazykovej komunikácie detí za účelom včasnej korekcie chýb a porúch reči, ako aj na maximálne zaškolenie 5 - 6 ročných detí. Veríme, že nepriaznivá finančná situácia školy neovplyvní výchovný proces a v plnej miere sa budeme usilovať o vytvorenie tých najlepších podmienok k všestrannému rozvoju detí v našej materskej škole.

Základná škola

Vzdelanie je veľký dar a duchovné bohatstvo nielen pre tých, ktorí ho dosiahli, ale stáva sa darom a bohatstvom hlavne pre našu spoločnosť. Slovensko je prekrásnou krajinou s množstvom múdrych ľudí, ktorých vedomosti a múdrosť prekračujú hranice našej republiky. Možno budete so mnou súhlasiť, že za posledné mesiace sa vari nikdy nehovorilo a nepopísalo o problematike školstva toľko ako v súčasnosti. Veľké zmeny nastali vo financovaní škôl. Od 1. 1. 2004 platí nový zákon č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných, stredných škôl a školských zariadení. Nový spôsob financovania je postavený na normatívnom princípe, t.j. školy sú financované podľa počtu žiakov. Starý systém bol (podľa predkladateľov zákona) neprehľadný a demotivačný. Dovoľoval, aby na niektorých školách boli postavené bazény, a iné školy mali naďalej suché záchody. O pridelení finančných prostriedkov rozhodovali stranícko - rodinné väzby jednotlivých riaditeľov, okresných a krajských funkcionárov. Nový spôsob financovania škôl zabezpečí, že väčšie školy budú mať dostatok peňazí, ale na druhej strane je pre menšie školy doslova likvidačný. Zákon zavádza dvojstupňový systém financovania. Dôsledne oddeľuje financovanie preneseného výkonu štátnej správy v školstve (tzv. prenesené kompetencie) od financovania správy školstva v rámci výkonu samosprávnych funkcií (tzv. originálne kompetencie)

1. Prenesené kompetencie: štát zabezpečuje financovanie výchovno - vzdelávacieho procesu, prevádzky a riešenia havarijných situácií v ZŠ a SŠ.

2. Originálne kompetencie: štát prispieva

zriaďovateľom (obci) na financovanie školských zariadení - v našom prípade MŠ, ŠKD a školskej jedálne.

Určite ste si všimli zásadný rozdiel medzi prenesenými a originálnymi kompetenciami. Vyjadrujú ho vyššie podčiarknuté slová „za- bezpečuje“ a „prispieva“. Celkový normatív na žiaka v ZŠ a MŠ je súčtom mzdového a prevádzkového normativu. Školský klub detí a školská jedáleň majú iba jeden normatívny príspevok na žiaka a zriaďovateľ spolu s riaditeľom školy rozhodnú o tom, aká časť pripadne na mzdové náklady a aká časť na prevádzkové náklady. Zákon umožňuje školám správať sa trhovopodnikateľsky, získať prostriedky za prenájom priestorov a zariadenia školy v mimo vyučovacom čase, získať príspevky o žiakov a rodičov podľa osobitných predpisov, príspevky a dary od fyzických osôb. Zákon prináša istotu navýšovania finančných prostriedkov a vytvára podmienky na dlhodobé plánovanie pre zriaďovateľov. V štátnom rozpočte na rok 2005 a ďalších rokoch sa vyčlenia finančné prostriedky na normatívy v objeme zvýšenom minimálne o očakávanú priemernú ročnú infláciu. Ďalším stabilizujúcim prvkom je, že finančné prostriedky školám na konci roka neprepadajú a možno ich preniesť do budúceho roka. Ako som už spomenula, tento zákon je „tvrdý“ pre malé školy. Preto na ochranu zriaďovateľov malých škôl slúži tzv. garantované minimum. V priebehu troch rokov dostanú zriaďovatelia takýchto malých škôl finančné prostriedky na jedného žiaka najmenej vo výške garantovaného minima – 95% objemu pripadajúceho na jedného žiaka v predchádzajúcom kalendárnom roku. Počas týchto 3 rokov budú musieť zriaďovatelia vykonať nevyhnutné opatrenia na to, aby prešli na normatívne financovanie bez nároku na ďalšie finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu. Nový zákon motivuje školy, aby zmenili svoj vzťah k žiakom, aby začali považovať žiaka, študenta, rodiča za svojho odberateľa - zákazníka, aby sa snažili naplňovať jeho požiadavky na kvalitu vzdelá-

vania. Spokojný rodič = spokojný zákazník, ocení kvalitné výchovno - vzdelávacie služby. Nespokojný rodič má možnosť presunúť svoje dieťa na inú školu a spolu s ním presunie aj finančné prostriedky, ktorých nositeľom je dieťa.

Vzdelávacie poukazy

Časť štátnych finančných prostriedkov určených na zaujímavé vzdelávanie sa prerozdeľuje pomocou systému tzv. „vzdelávacích poukazov“. Všetci žiaci ZŠ a SŠ dostali v septembri vzdelávacie poukazy (na obdobie september - december) v hodnote 300 Sk. Poukazy sú postavené na princípe slobody rozhodnutia rodiča a žiaka. Rodič a žiak sa rozhodnú, ktorej škole (na základe ponuky zaujímavej činnosti) odovzdá poukaz a tá škola dostane následne 300 Sk z krajského školského úradu. V šk. r. 2004/2005 máme v dvoch triedach našej malotriednej ZŠ 26 žiakov. (13 žiakov - v 1. a 4. roč., 13 žiakov - v 2. a 3. roč.). Tešíme sa, že sme od všetkých žiakov získali vzdelávacie poukazy, čím naša škola získa 7800 Sk. Žiaci budú navštevovať počítačový krúžok (vedúci Z. Oravec) a krúžok anglického jazyka (vedúca M. Diková).

Slovenské telekomunikácie v spolupráci s Ministerstvom školstva SR a DEUTSCHE TELECOM poskytli každej škole na Slovensku 6 ks počítačov s tlačiarňou a skenerom. Počítačové učebne boli zriadené na školách podľa určeného časového harmonogramu. Na nás prišiel rad koncom augusta. Ďakujeme OcÚ a RD v Liptovskej Kokave, p. Michalovi Hala-hijovi a Ivanovi Bartekovi za pomoc pri jej zriadení. Chceme dosiahnuť, aby každý žiak získal základné teoretické i praktické vedomosti v práci s PC. Počítačová učebňa bude slúžiť žiakom samozrejme aj počas vyučovacieho procesu - SJ, M, Aj. Každá škola má byť v rámci tohto projektu napojená na Internet. Očakávame, že naša škola bude napojená v priebehu októbra. Plánujeme „otvoriť“ školu verejnosti, sprístupniť ju rodičom našich žiakov, ktorí sa chcú učiť pracovať s počítačom, študentom, ktorí potrebujú v rámci štúdia informácie z Internetu.

Mária Diková

UNION poisťovňa a. s. Part of the Eureko Group

Union poisťovňa, a.s. univerzálna poisťovňa s komplexnou ponukou životných aj neživotných poistení Vám ponúka kvalitné poisťovacie produkty prostredníctvom rodinných poistných poradcov, ktorí Vám vypracujú poistenie podľa Vašich potrieb.

ŽIVOTNÉ POISTENIE

Výhodou uzatvorenia životného poistenia je zľava na cestovnom poistení a výhodná garantovaná úroková miera.

**Kontakt: Belopotockého 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
tel. číslo: 044/5514314, 0903-539450, 0908-799126**

Upozornenie!

V poslednom období sme zaznamenali veľa sťažností na našich občanov voľný pohyb psov v obci. Opätovne Vás upozorňujeme, že majiteľovi voľne sa pohybujúceho psa bude udelená pokuta vo výške 500,- Sk.!

ŠPORT

Turistická akcia – výstup na Kotlovú

• **Turisti na Kotlovej**
vzadu zľava: Dušan Slivka, Ing. Eduard Pohl, Ing. Ľubomír Rúčka, Ján Heččo, Štefan Duriš, Ján Fronko. v podpore zľava: Eva Slivková, Ing. Lýdia Pohlová, Mgr. Mária Diková, Ing. Alena Vrbičanová, Peťo Petrik, vpredu Ivo Mudroň, foto: Ing. Július Porubán

Turistický oddiel telovýchovnej jednoty zorganizoval v nedeľu 5. 9. 2004 turistickú akciu 1. ročník výstup na Kotlovú a Bystrú. Tento výstup sa bude poriaďať každoročne pri príležitosti Slovenského národného povstania. Hoci počasie nebolo najhoršie, organizátori boli sklamaní nižšou účasťou, hoci takéto akcie sú spoluobčanmi požadované. Časť účastníkov vystúpila na vrchol Kotlovej s nadmorskou výškou 1985 m n. m., časť zasa na vrchol Bystrej (2248 m n. m.) a niektorí zostali na lúke Kotlová pri kolibke, kde strávili nedeľné chvíle pri ohníčku a oberaní čučoriedok. Po skončení takýchto akcií vládne medzi zúčastnenými turistami priateľská atmosféra a každý má pocit spokojnosti. I napriek niektorým iným akciám, ktoré boli organizované v tomto termíne (futbal, hasiči) sme očakávali vyššiu účasť. Dva týždne pred výstupom na Kotlovú (22. 8.) turisti organizovali cyklistickú túru ku Kmeťovmu vodopádu v Kôprovej doline, kde napriek daždivému počasiu dorazilo 10 spokojných mladých i starších účastníkov. Tu však nemôžeme vyjadriť nespokojnosť s nižšou účasťou, pretože od rána bolo nepriaznivé počasie a organizátori dokonca uvažovali akciu zrušiť. Snažíme sa spolu s obecným úradom zlepšiť informovanosť turistov. Prostredníctvom obecného úradu dostanú Kokavčania, ktorí nežijú v obci informácie telefonicky, prípadne mailom. Už teraz sa môžete prihlásiť do tejto databázy na tel. 044/5297100.

Ing. Ľubomír Rúčka
predseda turistického oddielu

• **Pod Kmeťovým vodopádom;** vzadu zľava: Ing. Július Porubán, Pavel Blahút, Oto Choma, Ing. Ľubomír Rúčka, Martin Porubán; vpredu zľava: Mat'ko Bartoš, Tomáš Taragel', Mat'ko Fronko, Ivo Mudroň, foto: Milan Fronko

Futbalový oddiel

To, že futbal je jeden z najsledovanejších športov na svete, je známe. Sledujú ho milióny ľudí. Rozdáva radosť a zároveň smútok mnohým futbalovým fanúšikom jednotlivých klubov. Náš futbalový klub po viacročnom odmlčení družstva seniorov, vstúpil do svojej druhej sezóny v II. triede okresnej súťaže. Založenie tohto družstva bolo vyvrcholením viacročnej koncepcijnej práce s mládežou a zároveň aj navrátením futbalovej tradície Lipt. Kokavy. Tak ako všade aj v našej obci hráme futbal pre spretrenie voľného času našej mládeže, pre zábavu počas sobotných a nedeľných dní našich občanov. Ľudia chodia opäť povzbudiť všetky naše mužstvá a dodať im aj psychickú podporu. Obdivujeme fanúšikov v kolíske futbalu v Anglicku, keď fanovia svojich sústavne povzbudzujú a aj po prehratom zápase ich do šatní odprevádzajú potleskom. Prehry k futbalu patria, ale keď hráči na ihrisku odovzdajú maximum svojich schopností, niet im čo vyčítať. Niekedy je až zarážajúce počúvať názor jednotlivcov na adresu našich futbalistov. Všetkých našich futbalistov poznám veľmi dobre a nepoznám jediného, ktorý by na ihrisku nechcel podať čo najlepší výkon. Týmto chcem poďakovať všetkým občanom, ktorí našich chlapcov vedľa povzbudiť po víťazstvách aj po prehrách. Patria medzi nich Martin Goliáš, Rúčka Martin st., Porubán Miloš st., Majerčík Ján, Jančuška Ján, Porubán Martin, ktorý je aj zároveň dlhodobým spoľahlivým dopravcom všetkých našich družstiev. Pri hodnotení výkonu žiakov sa musíme opakovať. Chodia na tréningy, svoje zápasy hrajú s chuťou. Sú bez jedinej prehry na čele svojej skupiny. Trénerovi Liborovi Porubánovi robí najväčšiu starosť úzky káder mužstva. V našej obci vyrastajú talentovaní chlapci, no je na škodu, že nie všetci sa chcú futbalu venovať. Majú iné záujmy a časom premrhajú svoj futbalový talent, ktorým sa v dnešnej dobe dá presadiť aj do kvalitnejších súťaží. Futbalový výbor aj týmto vyzýva rodičov a ich deti, ktoré majú o tento šport záujem, že sa môžu prihlásiť do futbalového krúžku na tréningoch žiakov. Mužstvo dorastu sa oslabilo o niektorých znamenitých hráčov, pre iné záujmy chlapcov. Je veľmi ťažké udržať toto družstvo z dôvodu malého počtu hráčov. Mužstvo hrá v strede tabuľky, ale pri kompletnom zložení by bolo ich postavenie lepšie. Chlapci si musia uvedomiť, že futbalový oddiel pracuje na báze dobrovoľnosti a vytvára pre ich fyzický a osobnostný rozvoj dobré podmienky. Príkladom dobrého prístupu sú Ján a Jaro Krajčiovci, Tomáš, Mat'ko Jurčovci, Šuňavcovi chlapci – Juro a Mišo, Tomáš Gajdoš, Strnisko Martin.

Mužstvo dorastu hrá I. triedu a verím, že urobíme „všetci“ všetko preto, aby sme túto súťaž udržali. Už aj pre plynulý prechod dorastencov do mužstva dospelých.

Muži začali svoju súťaž rozpačito. Po dobrých výsledkoch v letnej príprave sa začiatkom súťaže prejavila neúčasť viacerých hráčov na tréningovom procese. Nie dobré prvé vystúpenie s Ondrašovou podlomilo psychiku hráčov. To, že mužstvo dospelých je kvalitné, potvrdilo vzostupnou formou. Na tréningy začali chodiť skoro všetci hráči a zákonite prišla séria dobrých výkonov, čo sa odrážalo aj na

postavení v tabuľke. Vyzdvihnúť z družstva dospelých niekoho je ťažké. Všetci hráči, ktorí dostali šancu nastúpiť, hrajú určite ako najlepšie vedľa a len ich kolektívne výkony môžu priniesť úspechy.

Do konca jesennej časti chýba ešte niekoľko kôl. Veríme, že za podpory našich divákov bude mať mužstvo dobrú východiskovú pozíciu pred jarnou časťou. Futbalový výbor pracuje v úzkom zložení. Pri dnešných pracovných a osobných povinnostiach je náročné sa venovať aj futbalovým povinnostiam v obci.

Futbalový oddiel by privítal záujemcov o dianie vo futbale na poste hráčskom – trénerskom - funkcionárskom. Veď všetkým nám určite záleží, aby tento krásny šport v našej obci napredoval.

Dňa 4. 10. 2004 sme sa rozlúčili s bývalým výborným futbalistom Jánom Bartošom, ktorý sa zlatými písmenami zapísal do kroniky futbalu našej obce. Minutou ticha pred zápasom sme si všetci uctili jeho pamiatku.

Jaroslav Pozor
predseda futbalového oddielu

• **A-mužstvo v letnej príprave:** stojaci zľava: Jaroslav Pozor – tréner, Matúš Jurčo, Peter Singliar, Milan Žiška, Zdenko Šípka, Andrej Choma, Adam Porubán, Matej Zubček, Michal Šuňavec, Miroslav Porubán – vedúci mužstva, v podpore zľava: Jaroslav Bella, Jaroslav Porubán, Vladimír Palaj, Ján Glos, Peter Šopor, Vladimír Nikolaj, Ján Bartoš, Ľubomír Porubán

Úspech nášho šachistu

V dňoch 1. 8. až 7. 8. 2004 sa konal 21. ročník LIPTOV OPEN v Liptovskom Mikuláši. Na šachovom turnaji sa zúčastnilo 36 hráčov. Favoritom turnaja bol Šarkózy Ladislav - 12. hráč Slovenska. Turnaja sa zúčastnil aj **náš občan Ladislav Bartek č. domu 50.** ktorý porazil jedného z favoritov Poliake Raszka Janusza **a tím skončil na peknom štvrtom mieste.** Turnaj vyhral Zielynski Przemysl, hráč z Poľska.

Srdečne mu gratulujeme a prajeme veľa úspechov v ďalších súťažiach. Ďakujeme za reprezentáciu našej obce.

Redakčná rada

Kokavské aktuality vydáva obec Liptovská Kokava, Stará ul. č. 390, č. tel. 5297 100. Redakčná rada: Mgr. M. Diková, Ing. J. Porubán, E. Slivková, Z. Vrbičanová Fotografie: A. Porubán. Tlač: TYPRESS s. r. o., Ul. J. Žuffu 5, Liptovský Mikuláš. Vychádzajú každé tri mesiace. Povolné: OÚ v Liptovskom Mikuláši 12/1999.